

ten tudja hova és meddig tartó Nagy Út porát felverő.”

B. MÜLLER TAMÁS

(*Magyar Napló Kiadó, Budapest, 2004, 115 oldal, 1484 Ft*)

LÖVÉTEI LÁZÁR LÁSZLÓ:

Két szék között

Megbocsátható, viszont annál tisztelenebb szokásom, hogy amit fontosnak vélek egy könyv olvasása közben, azt tollammal kis pöttyöt biggyesztve a lap szélére megjelölöm, sőt *horribile scriptu*, akár alá is húzom.

És most itt van ez a könyv, melynek szinte az összes lapját telepontoztam, apró stigmákat festve a beteg-sárga lapokra. Egy kötet, melynek verseiben majdnem minden egyes sor ugyanolyan sűrű és hangsúlyos. Egy verseskönyv, melyben a sorok nemcsak oda lettek vetve, hanem oda vannak téve. Keményen, tisztán, lódobogásszerűen visszhangozva a fülben.

Két szék között. Szinte adná magát a kiegészítés, hogy a „pad alatt”, vagyis a földre kerülve. Mintha a költő csupán azt a gyomorszédítő érzést próbálná megfogalmazni, amikor kicsúszik a lábunk alól a talaj, és a világot alulról, vagyis még az apró dolgokra is felnézve vagyunk

kénytelenek szemlélni. Mintha. Mert a „két szék között”-nek van egy másik olvasata is: egy kevésbé átmeneti, egy tartósabb fájdalmat sejtető interpretáció. Két szék között. Jelentheti azt is, hogy a kórházi ágyon, halálos kórtól a párnának dőlve.

Betegség. Mellébeszélést nem tűrő téma ez, mely a hasonlatokat vagy metaforákat csak hörögve viselné el. Képtelen dolgokról ugyan is csak képtelenül lehet beszélni. A *mintek*, a *kéntek* és a *szerűk* pontosan azáltal válnának pontatlanná, hogy annyira törekszenek a tökéletes definícióra. Túlságosan elterelnék a figyelmünket arról az egy napról, amelyet a költői én újra és újra átélni kényszerül, az időbe merevedett márról, amelyből soha nem lesz holnap. Amelyből hiányzik bármiféle komolyabb remény, és amelyben az egyetlen valamire való bizakodási alap a *szinte semmi*, amely már nem a semmi, hanem egy hajszállal több. Pontosán egy ősz hajszálnyival.

Halszálka-líra ez, csontig leegyszerűsödött, a kétségbeesésig kifilézett nyelvezettel, melyet „serényke sejtek, húsevő halak” tisztítottak le lelkiismeretesen. Nagy szavakra ne számítson hát az olvasó – nem mond nagyokat a költő, talán csak egyszerű –, csak nagy gondolatokra. Daganatként növő, nagy gondolatokra. Melyeket még elképzelni is szörnyű, nemhogy megélni. „Komoly dolgokat ne várjon senki tőlem, / hiszen egy ilyen élet ennyit adhat: csak meg

kell nézni, mit csinált belőlem” (*És Fortimbras is végre megnyugodhat*). Az utolsó sorral pedig kezdjen a befogadó azt, amit akar. Tépelődjön rajta kedve szerint. A lírai én meg közben zárójelben eltemeti magát Hamletként.

S hogy Pilinszky is kihallatszik a sorok közül, az sem véletlen. A halállal és a semmivel, illetve a halál elsemmisítésével legtöbbet foglalkozó, szikár nyelvezetű költő közel áll a Lövétei-világhoz. De míg Pilinszky-nél égve hagyja valaki a folyosón a villanyt, addig Lövéteinél felkel egy másik valaki, és lekapcsolja azt. Am mégsem sugároznak a szavak nyugalmat. Eszünkbe villan, hogy talán ugyanúgy aznap ontják a vérét.

S hogy ami József Attilának nagyon fáj, az Lövétei Lázár Lászlónak egy kicsit fáj, korántsem az előd kínját elbogatellizáló címadás. Sőt. Csupán azt jelzi, hogy ami egyébként kibírhatatlan, abba egy rövid szünet taktálódott, a requiemben egy kis csend következik. Amikor szemünk sarkában könnycseppel szemlélődhetünk: pont akkor kell meghalnom, amikor elkezdek élni? A költő így fejezi be ezt a verset: „És tévednék, ha ma azt gondolom, / innen jöhet a furcsa nyugalom? / Hogy azt hazudtam egyszer hátha jó lesz: / felnőhetek végre kincseimhez.”

Lövétei Lázár László személyében egy újabb zseniális Lázárt kapott a magyar irodalom. Aki úgy

mesél, hogy nem mesél. A világ legtermészetesebb módján tesz megállapításokat a világ legtermészetesebb dolgáról. A halálról.

FINY PETRA

(*Kalligram Kiadó, Pozsony, 2005,*
72 oldal, 1600 Ft)

**BÁLINT ISTVÁN –
ROSKÓ GÁBOR:**

Kikötői beszélgetések
Keserű mesék felnőtteknek

Jelenetekből, dialógusokból, monológokból „idéznek”, illetve azokat alkotnak a szerzők – Bálint István és Roskó Gábor – *Kikötői beszélgetések* című közös kötetükben. Bálint versszövegeinek jelentését Roskó rajzai bővítik, erősítik, vagy épp változtatják meg/át – s így van ez fordítva is.

Kép és szöveg között sosem direkt, mégis ritkán tapasztalható utalás-, reflexió-, kapcsolódáshalmazzal találkozhatunk ezeken a lapokon. Ugyanakkor teljes az önállóságuk. Roskó rajzai egységes tárlattá, albummá rendezhetők, szerkeszthetők, s Bálint hetven verse is sorjázhatna önálló kötetben. Azzal, hogy e helyütt olvasztóba tették ezen írásokat, rajzokat, kölcsönhatásra készítették a két matériát. És nagyobb koncentrációra azt, akit érdekel, mi készül a kondérban. S ezt már jelen